

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

RAPORT DE ACTIVITATE

2 0 0 9

Cuprins

I. DATE GENERALE

II. CELE MAI IMPORTANTE PROIECTE REALIZATE PÎNĂ ÎN PREZENT

III. PROIECTE 2009

1. *Învățarea productivă, o alternativă a educației tradiționale*
2. *Îmbunătățirea calității și echității educației în țările din Europa de Sud – Est*
3. *Educație pentru integrare europeană – program experimental pentru profesori și elevii de liceu*
4. *Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică din Republica Moldova*
5. *Echitatea și incluziunea în educație*
6. *Lansarea studiului „Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova”*
7. *Ateliere pentru diseminarea rezultatelor studiului „Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova: o analiză de necesități”*
8. *Elaborarea curricula pentru formarea inițială și formarea continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și a ghidurilor metodologice aferente*

IV. SERVICII CEPD

V. REVISTA DIDACTICA PRO...

VI. BIBLIOTECA PRO DIDACTICA

I. DATE GENERALE

Adresa organizației: str. Armenească, nr.13, Chișinău, 2012 MD, Republica Moldova

Telefoane: (37322) 54 25 56, 54 19 94

Fax: (37322) 54 41 99

e-mail: prodidactica@prodidactica.dnt.md

Director executiv: Liliana NICOLAESCU-ONOFREI

Director adjunct: Viorica GORAȘ-POSTICĂ

Contabil-șef: Tatiana MAZILU

Centrul Educațional PRO DIDACTICA este o organizație neguvernamentală, non-profit, fondată la 11 august 1998.

Misiunea Centrului:

Centrul Educațional PRO DIDACTICA are drept scop promovarea principiilor unei societăți deschise, prin sprijinirea persoanelor și organizațiilor interesate de învățare și dezvoltare continuă, pentru a le facilita afirmarea personală și profesională și o mai bună integrare într-o societate în schimbare.

Pentru aceasta, Centrul oferă programe și servicii de informare, instruire și consultanță, axate pe formarea abilităților de învățare continuă pe parcursul întregii vieți; promovarea valorilor unei societăți a cunoașterii, asigurând astfel participare și șanse egale pentru toți și suport în procesul de integrare europeană prin educație.

Portofoliul curent al Centrului include 22 programe de formare pentru profesori și manageri din sistemul educațional, autorizat și licențiat de către Ministerul Educației și Tineretului. Certificatele oferite de Centru sînt recunoscute oficial în procesul de atestare a cadrelor didactice.

Obiectivele pe termen lung includ:

- Asigurarea dezvoltării profesionale continue a personalului Centrului și a formatorilor asociați pentru a menține și a optimiza calitatea serviciilor prestate;
- Diversificarea ofertei de formare (inclusiv promovarea și dezvoltarea învățămîntului la distanță), pentru a răspunde mai eficient la solicitările concrete ale beneficiarilor direcți – profesorii și instituțiile de învățămînt;
- Oferirea în continuare a materialelor didactice și a publicațiilor, pentru a satisface nevoile beneficiarilor;
- Diversificarea surselor de finanțare;
- Sporirea numărului parteneriatelor la nivel național și internațional;
- Sporirea nivelului de transparență la nivel național și internațional.

II. CELE MAI IMPORTANTE PROIECTE IMPLEMENTATE PÎNĂ ÎN PREZENT

GRANTURI:

- Sporirea participării și calității în educație în țările SEE (proiect realizat în parteneriat cu CEPS Ljubljana), cu sprijinul financiar al *OSI, ESP Budapesta* – 2008-2010
- CONCEPT /Consolidarea Sistemului de Educație Profesională Tehnică în Republica Moldova, cu sprijinul financiar al *Fundației „Liechtenstein Development Service”* – 2008-2010
- Educație pentru integrare europeană. Program de formare pentru profesori și elaborare de materiale, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2008-2009
- Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din R. Moldova, cu sprijinul financiar al *Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al O.S.C.E. (Haga)* – 2008-2009
- Un viitor pentru copiii noștri, cu sprijinul financiar al *Fundației „Liechtenstein Development Service”* – 2007-2009
- Școala de vară „Pacea este în mâinile noastre”, cu sprijinul financiar al *UNESCO Moldova* – 2008
- Pentru o mai bună administrare și responsabilizare în școală (parteneriat cu Centrul Educația 2000+, România) cu sprijinul *OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE* – 2007-2008
- Parteneriat pentru o educație de calitate. Optimizarea calității educației prin promovarea tehnologiilor interactive și prin instituirea unor parteneriate eficiente, cu sprijinul financiar al *Agenciei Naționale pentru Dezvoltare CONTACT/PBF* – 2006-2007
- Succesul școlar pentru copiii romi (parteneriat cu Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală din Cluj-Napoca, România) cu sprijinul *OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE* – 2006-2007
- Educație pentru integrare europeană. Elaborare Curriculum, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2006
- Educație pentru echitate gender și șanse egale, cu sprijinul *Fundației SOROS-Moldova* – 2006
- Educație pentru dezvoltarea comunității. Curs opțional pentru gimnaziu și program de training pentru profesori (parteneriat cu Programul Educațional „Pas cu Pas”), cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2005-2007
- Promovarea toleranței și înțelegerea diversității. Instrumente de lucru pentru profesorii-filologi, cu sprijinul financiar al *Consiliului Europei, Confidence-Building Measures* – 2005-2006
- Un viitor pentru copiii noștri. Implicarea comunității în facilitarea procesului de integrare socială a copiilor din familiile dezintegrate, cu sprijinul financiar *OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE* – 2005-2006
- Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul universitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova, OSY New-York și Asociația Internațională de Lecură* – 2004-2005
- Limba română pentru alolingvi. Perfecționarea cadrelor didactice cu sprijinul *Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al O.S.C.E. (Haga)* – 2004
- Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul universitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova, OSY New-York și Asociația Internațională de Lectură* – 2003-2004
- Comunități de învățare, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2003-2005
- Toleranță și integrare socială. Informare și formare, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2003-2005

- Educație pentru alteritate. Curs opțional de educație pentru toleranță și alteritate prin intermediul literaturii etniilor conlocuitoare (liceu, colegii și universități), cu sprijinul financiar al *Ambasadei Statelor Unite ale Americii* – 2003-2005
- Educație prin Internet – disciplina școlară *Informatica*, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2002
- Învățarea prin cooperare, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2002-2003
- Limba română pentru alolingvi. Perfecționarea cadrelor didactice, cu sprijinul financiar al *Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al O.S.C.E. (Haga)* – 2001-2003
- Modernizarea Învățământului Preuniversitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2001-2002
- Internet PRO EDUCATION, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1999-2002 (www.proeducation.md)
- Elaborarea Curriculumului național pentru liceu – în colaborare cu Ministerul Educației al Republicii Moldova, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1999
- Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul preuniversitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1998-2002
- Modernizarea Învățământului Umanistic, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1998-2000

SERVICII DE CONSULTANTA:

- Servicii de consultanță pentru elaborarea curricula pentru formarea inițială și formarea continuă a cadrelor didactice din educația timpurie și a ghidurilor metodologice aferente, servicii contractate de către Ministerul Educației (EFA/FTI), 2009-2010
- Servicii de consultanță “Echitate și incluziune în educație. Pilotarea Instrumentelor pentru planificare și evaluare în domeniul educației” – servicii contractate de către Ministerul Educației (2009).
- Evaluarea continuă la clasă, program de formare, în parteneriat cu Centrul Educatia 2000+ Consulting LTD, Romania, servicii contractate de către Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2008-2009
- Educație de calitate în mediul rural din Republica Moldova. Ameliorarea predării-învățării în școlile rurale în baza curriculumului modernizat de liceu, servicii contractate de către Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2007
- Dezvoltarea profesională a managerilor de grădinițe, în cadrul Proiectului Ministerului Educației și Tineretului, Educație pentru Toți – Inițiative de Acțiune Rapidă, servicii contractate de către Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2007
- Consultanța și programe de formare pentru autorii de manuale, Bishkek, Kyrgyzstan, servicii contractate de către Fundația pentru Inițiative Educaționale – 2006
- Consultanță pentru autorii de Curriculum și materiale didactice pentru predarea limbii georgiene ca limba a doua, Tbilisi, Georgia, servicii contractate de HCNM al OSCE – februarie, 2005
- Consultanță formare de formatori pentru predarea limbii georgiene ca limba a doua, Bakuriani, Georgia, servicii contractate de HCNM al OSCE – iunie 2005
- Servicii de formare oferite la solicitarea profesorilor universitari și preuniversitari, managerilor de grădinițe, școli și instituții superioare de învățământ.

III. PROIECTE 2009

1. ÎNVĂȚAREA PRODUCTIVĂ. O ALTERNATIVĂ A EDUCAȚIEI TRADIȚIONALE

Finanțator: Fundația SOROS Moldova

Buget: 3893 USD

Data desfășurării – 20 noiembrie 2009

Partenerii de implementare: Fundația SOROS Moldova, Programul East East Parteneriat fără frontiere; Centrul Educația 2000+ din București și Centrul de Inițiative Educaționale din Sofia, Bulgaria

Echipa locala de implementare: Centrul Educațional “Pro Didactica”: Viorica GORAȘ-POSTICĂ, coordonator;

Etapele, perioada si locul desfasurarii proiectului: Conferința 3 de follow-up: Chișinău – 19-20 noiembrie, Centrul Educațional PRO DIDACTICA

Scopul Conferinței a constat în diseminarea rezultatelor preliminare ale proiectului „Productive learning” în mediul educațional din R. Moldova

Obiective specifice ale Conferinței:

- a prezenta proiectul și avantajele acestuia pentru profesorii și elevii din țară
- a dezbate curriculumul elaborat cu echipa de formatori CEPD
- a discuta cu reprezentanții oficialităților prezente modalitățile de promovare a rezultatelor proiectului (aprobarea la Ministerului Educației și Tineretului) și diseminarea ulterioară în școlile din R. Moldova

Beneficiarii directi: echipa de formatori ai Centrului, participanți la primele 2 conferințe în România; reprezentanți ai Ministerului, ai direcțiilor raionale de învățământ, tineret și sport (în total 45 de persoane)

Beneficiari indirecti ai proiectului: vor fi copiii cu nereușită școlară, cei din „grupul de risc” (cu un părinte sau ambii plecați peste hotare, cei din instituții rezidențiale, copii cu dizabilități, care abandonează școala etc.), iar sistemul de învățământ din Moldova are necesitatea de a implementa forme alternative de educație care ar putea satisface fiecare copil, indiferent de interese, capacități, statut social.

Descrierea activității:

Conferința a fost organizată în cu participarea a trei experți de peste hotare – M. KAESELAU, de la Institutul European de Învățare Productivă din Berlin; Andreea-Eliza ADAM, coordonator de program – de la Centrul „Educația 2000+”, a dnei Alya – Nedyalka VEDAR de la Centrul de Inițiative Educaționale din Sofia, Bulgaria și a 40 de reprezentanți de la direcțiile raionale de învățământ și sport, responsabili de orientarea profesională. Prezența a fost de sută la sută, iar obiectivele propuse în programul de activitate au fost realizate în totalitate. Promovarea conceptului a fost realizată cu succes, participanții fiind destul de interesați de utilitatea proiectului pentru mediul educațional din R. Moldova. La sesiunea plenară au fost prezentate toate comunicările programate în agendă, iar în cadrul atelierelor s-au solicitat întrebări pe marginea celor prezentate pentru a fi organizate dezbateri.

Coordonator de proiect: Viorica Goraș-Postică

2. ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII ȘI ECHITĂȚII ÎN EDUCAȚIE ÎN ȚĂRILE DIN EUROPA DE SUD-EST

Finanțator: Institutul pentru o Societate Deschisă Budapesta, Education Support Program

Buget: 4989 USD

Scop general : A contribui la creșterea calității, participării și echității în educație

Obiective specifice:

- a înțelege mai bine cauzele inegalității în calitatea și echitatea în educație, prin realizarea unor sondaje naționale cu directorii de școli și părinții;
- a sprijini inițiativele de îmbunătățire a calității și a participării (incluziunii) în educație la nivel local, regional și național.

Partenerii: Centrul de Politici Educaționale de la Universitatea din Ljubljana,

IMAS – Institutul de Marketing și Asistență Socială din Chișinău

Beneficiarii:

- Comunitățile școlare și locale
- Asociațiile de părinți
- Cadre didactice și manageriale din învățământul preuniversitar
- Elevii și părinții din școlile primare și gimnazii

Descriere: Prioritățile comune în 10 țări sud-est europene Albania, Bosnia Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Kosovo, Macedonia, Moldova, Montenegro, Romania și Serbia:

- Inechitatea în educație, mai precis decalajul dintre politicile educaționale și implementarea acestora, neglijarea diferitelor forme de discriminare (ex. în relațiile cu minoritățile, copiii cu necesități speciale, părinții din diferite categorii sociale etc.);
- Participarea insuficientă a beneficiarilor – în special a elevilor și a părinților – în sistemele educaționale și calitatea joasă a educației, în general.

Activitățile realizate și rezultatele obținute:

- Cercetarea documentelor educaționale reglatoare și a literaturii tematice în domeniul implicării părinților în activitatea școlii, pentru a identifica sugestiile și domenii de investigație la nivel național și a contribui la elaborarea instrumentelor pentru sondaj
- Realizarea interviului pe focuss grup printre directorii de școli primare și liceale (2 grupe – directori din Chișinău și directori din raioanele Ialoveni, Strășeni și Anenii Noi)
- Sondaje naționale aplicate directorilor de școală (școli primare și gimnazii), pentru a identifica capacitățile, valorile, atitudinile și practicile lor cu privire la gradul de implicare a părinților în activitatea școlii (296 directori de școală chestionați din țară);
- Activitate de cercetare pentru a face sinteza rezultatelor sondajelor naționale, analiza datelor, raportul pe țară, publicat în *School Governance and Social Inclusion. Involvement of parents. South East Europe Countries experiences and Accounts of Principals views*,

CEPS, Ljubljana, 2009

- Sondaje naționale aplicate părinților, pentru a identifica capacitățile, valorile, atitudinile și practicile lor cu privire la implicarea lor în activitatea școlii;
- Activitate de cercetare pentru analiza și sinteza datelor, raportul pe țară
- Diseminarea rezultatelor și asigurarea durabilității impactului proiectului, inclusiv prin organizarea unor mese rotunde în fiecare raion cu utilizarea datelor din cele 2 cărți editate în proiect: „Parteneriatul școală-familie în viziunea managerilor școlari. Raport asupra rezultatelor sondajului național, realizat printre de școli din Republica Moldova”, Chișinău, 2009, (48 pagini) și „Parteneriatul școală-familie. Inițiative locale” (27 pagini), Chișinău 2009. Cărțile au fost donate cabinetelor metodice de la toate direcțiile de învățământ.
- Activitate comunitară de cercetare „Optimizarea parteneriatului școală-părinți”, organizată în gimnaziul din s. Țepilova, Soroca.

Coordonator de proiect: Viorica Goraș-Postică

Rima Bezede

3. EDUCAȚIE PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ – PROGRAM EXPERIMENTAL PENTRU PROFESORI ȘI ELEVII DE LICEU

Finanțator: Fundația SOROS Moldova

Bugetul: 72662 USD

Beneficiarii: Beneficiarii direcți: Actanții procesului educațional: profesori și elevi de liceu

Beneficiarii indirecti: comunitățile școlare

Partenerii: Metodiști și Inspectori de la Direcțiile Raionale de Învățământ, Tineret și Sport

Echipa de formatori CEPD

Scop general : A contribui la creșterea gradului de informare și formare cu privire la integrarea europeană și la îmbunătățirea cunoștințelor despre problematica UE în mediul educațional preuniversitar din R. Moldova (liceu).

Obiective specifice:

- Asigurarea informării și implicării specialiștilor responsabili de la autoritățile educaționale centrale și locale (Ministerul Educației și Tineretului, Direcțiile Raionale de Învățământ Tineret și Sport).
- Implementarea unui program de instruire pentru profesorii de liceu, în vederea experimentării curriculumului opțional „EDUCAȚIE PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ”
- Desfășurarea și monitorizarea programului experimental
- Elaborarea și editarea materialelor didactice suport

Descriere:

Centrul Educațional PRO DIDACTICA își propune realizarea proiectului de față, având în vedere intenția declarată oficial a Ministerului Educației al Republicii Moldova de a moderniza continui curriculum-ul de liceu; experiența precedentă a Centrului de elaborare a curriculumului pentru cursul opțional „Educație pentru integrare europeană” și nevalorificarea acestuia, deocamdată; existența unor direcții strategice anunțate ale programului Inițiative Europene al Fundației Soros Moldova etc.

Implementarea proiectului:

- Seminar de informare a cadrelor didactice și manageriale despre proiect și curriculum
- Ateliere de lucru ale formatorilor-experti pentru elaborarea programului de instruire
- Selectarea prin concurs a liceelor și profesorilor care se vor implica în proiect
- Program de formare pentru instruirea unui grup de profesori-experimentatori
- Pilotarea cursului opțional în 9 licee experimentale
- Vizite de monitorizare în fiecare liceu pilot
- Certificarea și abilitarea profesională a profesorilor experimetatori
- Elaborarea și editarea materialelor didactice suport; recenzarea acestora
- Traducerea și editarea materialelor în limba rusă;
- Conferința de bilanț pentru profesorii experimentatori;
- Conferința pentru lansarea materialelor didactice suport;
- Promovarea cursului pentru predare în toată republica – organizarea seminarelor cu profesorii din fiecare raion, municipiu
- Repartizarea cărților la toate Direcțiile de Învățământ pentru a fi distribuite în școli, câte 20 de Practicumuri și 2 ghiduri în fiecare instituție

Rezultatele obținute:

- Seminarii de informare a cadrelor didactice și manageriale despre proiect și curriculum - 40 de specialiști ai MET și DRÎTS participanți la programul de inițiere
- 16 ateliere de lucru ale formatorilor-experti Lia SCLIFOS, Rodica SOLOVEI, Rodica EȘANU, Vitalie GROSU, pentru elaborarea programului de instruire și pentru elaborarea și redactarea materialelor
- Selectarea prin concurs a liceelor și profesorilor care s-au implicat în proiect: Liceul Teoretic "Mihai Eminescu", Fălești; Liceul Teoretic "Șt. Ciobanu" Talmaza, Ștefan Vodă
- Liceul Teoretic "Alexei Mateevici", Șoldănești; Liceul Teoretic Mereni; Liceul Teoretic "Mircea Eliade", Nisporeni; Liceul Teoretic "Mihai Eminescu", Cahul; Liceul de Inventică și Creativitate "Prometeu", Liceul Academiei de Științe a Moldovei, Liceul Teoretic "L. Deleanu", Chișinău
- Programul de formare pentru instruirea a 16 profesori-experimentatori din 9 licee și 5 inspectori;
- Pilotarea cursului opțional în 9 licee pilot - 120 de elevi și 16 profesori participanți la experimentare;
- 9 vizite de monitorizare în liceele pilot
- 4 materiale didactice suport elaborate (Ghid pentru profesor, Practicum pentru elevi „Integrare Europeană pentru tine”, în limba română și traduse în limba rusă);
- 8000 de exemplare de Practicum pentru elevi (138 pag.) și 1500 de exemplare de Ghidul metodologic al profesorului (112pag.), în limba rusă Practicumul conține 148 de pagini, tiraj – 1500 ex. iar Ghidul – 120 de pagini, tiraj – 500 ex..
- Recenzarea cursului de 4 specialiști în domeniul pedagogic și al integrării europene;
- Certificarea și abilitarea profesională a profesorilor experimentatori – 21 de persoane – 2 module; a II-a etapă – un modul – 45 de persoane

- Conferința de bilanț a experimentului pedagogic;
- Conferința pentru lansarea materialelor didactice suport;
- Promovarea cursului pentru predare în toată republica – organizarea a 36 de seminare cu profesorii din fiecare raion, municipiu, peste 900 de profesori inițiați;
- Disciplina a fost propusă pentru Planul de Învățământ al Ministerului Educației și Tineretului, în Aria Curriculară *Socioumane*.
- Ea poate fi introdusă ca și curs opțional de la această arie, dar i se pot rezerva și ore din Componenta Curriculumului la decizia școlii, se poate utiliza și la mai multe teme de la educația civică. Este și va fi predată de profesorii de istorie, geografie
- Materialele publicate au fost repatizate în toate liceele din republică și sunt utilizate deja de profesori și elevi ș.a.

Coordonator de proiect: Viorica Goraș-Postică

4. CONSOLIDAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE PROFESIONALĂ TEHNICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ob.1. Dezvoltarea organizațională

Finanțator: Fundația Servicii pentru Dezvoltare din Liechtenstein (LED)

Perioada de implementare: Ianuarie 2009 – Decembrie 2009

Buget: 230 863 MDL

Scopul: A contribui la dezvoltarea organizațională a 2 școli profesionale și de meserii incluse în proiectul CONCEPT

Obiectivele:

- Eficientizarea competențelor manageriale ale echipelor administrative din școlile incluse în proiect
- Organizarea și monitorizarea procesului de elaborarea a Planurilor de Dezvoltare a instituțiilor
- Asigurarea consultanței și expertizei profesionale în procesul de elaborare unor PDȘ funcționale

Activități și rezultate:

1. Organizarea vizitelor în vederea Evaluării de Necesități a școlilor incluse în proiect

În luna ianuarie au fost organizate câte o vizită de evaluare necesități în fiecare dintre cele 2 instituții vocaționale, incluse în proiectul CONCEPT: ȘP nr.1 ȘP nr.2 din or. Cahul. Scopul vizitelor a fost de a evalua necesitățile de dezvoltare a instituțiilor vizate și nevoile de formare profesională ale personalului, în special a membrilor echipelor administrative. Vizitele au fost realizate de formatorii și experții în domeniul managementului educațional Gheorghe Șalaru, Gheorghe Gîrneț, Valentina Chicu și Victor Sînchetru.

În rezultatul vizitelor au fost interviuate peste 50 persoane din ambele instituții și au fost elaborate liste cu nevoi de dezvoltare profesională și necesități de dezvoltare organizațională.

2. Ateliere de pregătire a activităților de formare

Pentru implementarea activităților de formare prevăzute în proiect au fost organizate 4 ateliere de pregătire a materialelor necesare. În cadrul acestor ateliere au fost discutați termenii de referință și au fost

pregătite agenda și suporturile de curs, metodologia și materialele necesare atât pentru seminarul-training "Management educațional", cât și pentru ambele module ale programului de formare "Elaborarea PDȘ". La atelierele menționate au participat formatorii din proiect Gheorghe Șalaru, Gheorghe Gîrneț, Valentina Chicu, Victor Sînchetru, Iurie Melinte.

3. Seminarul-training "Management educațional"

În perioada 3-6 februarie 2009 a fost implementat seminarul-training "Management educațional". În cadrul acestei activități de formare au fost studiate următoarele subiecte de maxim interes pentru participanți: Managementul schimbării, Management educațional versus Management general, Marketing educațional, Eficiența personală etc. La program au participat 12 membri ai echipei manageriale din cele 2 instituții, inclusiv directori, directori adjuncți, profesori și maiștri.

4. Seminarul-training „Elaborarea Planului de Dezvoltare a școlii”

Un alt program de formare la care au participat membrii echipelor administrative a fost seminarul-training "Elaborarea Planului de Dezvoltare a Școlii" (modulele I și II). În cadrul acestor 2 activități de instruire care au avut loc în perioada 17-20 martie și, respectiv, 7-10 aprilie, au participat 12 manageri și profesori (6 din fiecare instituție).

Agenda acestei activități a inclus subiecte din domeniul managementului strategic, inclusiv la elaborarea componentelor Planului de Dezvoltare, identificarea și prioritizarea problemelor, proiectarea strategiei instituției etc. În urma implementării acestor 2 module de formare participanții au fost informați despre teoriile managementului strategic și planificarea strategică, și au fost instruiți în vederea dezvoltării abilităților pentru elaborarea unui PDȘ funcțional.

5. Elaborarea Planurilor de Dezvoltare a Școlii

În perioada aprilie-septembrie fiecare școală profesională-pilot din cadrul proiectului CONCEPT a elaborat Planul de Dezvoltare a Școlii.

6. Consultanță în elaborarea Planurilor de Dezvoltare a Școlii

În perioada mai-septembrie 2009 formatorii implicați în proiect au realizat 8 vizite pe teren (în fiecare instituție câte 4 vizite) în vederea sprijinirii echipelor administrative la elaborarea Planurilor de Dezvoltare. În cadrul acestor activități formatorii au monitorizat procesul de elaborare a documentelor și au oferit suport profesional grupurilor de lucru, care au manifestat responsabilitate și perseverență în realizarea tuturor sarcinilor propuse. Astfel, la sfârșitul lunii septembrie 2009 toate școlile-pilot au reușit să prezinte varianta finală a Planurilor de Dezvoltare.

Coordonator de proiect: Rima Bezede

5. ECHITATE ȘI INCLUZIUNE ÎN EDUCAȚIE

Finanțator: Fast Track Initiative Catalytic Fund (EFA FTI CF)

Perioada de implementare: iulie-decembrie 2009

Buget: 3650 EURO

Scopul studiului: Pilotarea unor instrumente de analiză pentru susținerea planificării și evaluării sectorului educațional, axându-se pe învățământul preșcolar și primar, precum și trecerea în școala secundară.

Obiective de referință:

- Examinarea documentelor de politică educațională cu referire la aspectul incluziunii.
- Efectuarea unei analize de calitate a situației reale în sectorul de învățământ (segmentul preșcolar și învățământul primar).

Activități realizate:

Ateliere de lucru cu experții

Atelier nr.1

În cadrul acestui atelier s-au realizat următoarele activități:

- întocmirea planului de lucru pentru realizarea studiului;
- selectarea a șapte raioane (inclusiv Chisinau) cu diferită locație geografică în Republica Moldova;
- selectarea comunităților rurale în raioanele alese: *Orhei, Ungheni. Cahul, Comrat, Soroca, Rîșcani*;
- familiarizarea echipei de cercetare cu scopul și obiectivele studiului, instrumentul B;
- clarificarea sarcinilor pentru experți

Atelier nr.2

În cadrul acestui atelier au fost realizate următoarele activități:

- examinarea documentelor de politică educațională și a situației reale, în baza Instrumentului propus;
- analiza și adaptarea instrumentului B pentru a sprijini / a monitoriza sectorul de învățământ și planificare;
- repartizarea întrebărilor pentru MET, DGÎTS și selectarea întrebărilor pentru oferirea de informații prealabile;
- elaborarea unui chestionar în baza întrebărilor din instrumentul B

Atelier nr.3

În cadrul acestui atelier s-a realizat definitivarea instrumentului și precizarea rigorilor pentru elaborarea raportului.

Realizarea vizitelor în teren: (în 6 raioane)

Pentru realizarea operativă și calitativă a studiului, în perioada august – septembrie au fost organizate interviuri pe focus grup, în teritoriu la DGÎTS și într-o localitate apropiată de centrul raional și anume: DGÎTS Cahul, s. Moscovei, DGÎTS Orhei, s. Pelivan, DGÎTS Rîșcani, s. Recea, DGÎTS Ungheni, s, Pîrlița, DGÎTS Comrat, s. Chirsovo, DGÎTS Soroca, s. Racovăț, DGETS Chișinău, Ministerul Educației și Ministerul Sănătății.

Informația a fost înregistrată și prelucrată / sintetizată de către facilitatorii interviului focus grup, servind drept bază pentru rapoartele vizitelor, și pentru realizarea studiului propriu zis.

Problema incluziunii și echității sociale a fost recunoscută. Majoritatea susținând că, comunitatea urmează să se implice activ pentru a susține copiii, ca aceștia să nu fie marginalizați.

Coordonator de proiect: Lilia Nahaba

6. LANSAREA STUDIULUI „PROBLEME DE PREDARE A LIMBILOR ÎN ȘCOLILE ALOLINGVE DIN REPUBLICA MOLDOVA”

Sprijin financiar: Înaltul Comisar pentru minorități naționale al O.S.C.E. (Haga)

Buget: 3535 EURO

Scopul general al proiectului este de a contribui la îmbunătățirea condițiilor pentru o mai bună integrare socială a elevilor de la școlile cu predare în limbile minorităților naționale din Republica Moldova.

Obiectivul general al proiectului este de a informa părțile interesate și publicul larg cu privire la rezultatele evaluării necesităților privind predarea și învățarea limbilor de către elevii școlilor alolingve din Republica Moldova.

Obiective specifice:

- Editarea versiunii de limbă engleză a studiului.
- Prezentarea studiului “Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova” pentru toate părțile interesate și publicul larg.

Activități și rezultate:

Editarea versiunii de limbă engleză a studiului

A fost editată versiunea în limba engleză a studiului cu denumirea „Language teaching: A needs assessment in minority schools of Moldova” cu un tiraj de 100 de exemplare.

Activitatea 2. Prezentarea publică a proiectului

Evenimentul a avut loc pe 26 mai 2009 și a întrunit circa 50 de invitați, care au reprezentat diverse organizații și instituții educaționale neguvernamentale și de stat, profesori, experți, funcționari publici etc. La activitate a participat DI Ambassador Brendan Moran, trimisul Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE (Haga), care a avut și o alocuțiune pentru cei prezenți. Printre cei 10 vorbitori, care au făcut diverse comentarii și sugestii cu referire la subiectul abordat, au fost:

- Olga Goncharova, directorul Biroului Relații Interetnice
- Valerii Ianioglo, vicebașcan UTA Găgăuzia
- Tatiana Nagnibeda-Tverdohleb, Director general Direcția Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău
- Victor Kostețki, reprezentant Comunitatea rusă din Moldova
- Ion Bejan, expert în proiect, Comrat
- Iulia Dimova, șefa Direcției Raionale Învățământ, Tineret și Sport, Taraclia
- Ivan Zabunov, Societatea bulgarilor „Възраждане”
- Ala Hioară, directoarea liceului ucrainean „M. Kotziubinski”
- Igor Pivovarov, expert în relații interetnice .

Participantilor le-au fost donate 56 de exemplare de studiu în una din limbile solicitate de aceștia – română, rusă și engleză în care a apărut acesta. Alte 28 de exemplare au fost transmise unor persoane-cheie interesate care nu au fost prezente la eveniment.

Informația despre lansare, însoțită de reportaje ale participanților, a fost prezentată în cadrul edițiilor de limbile română și rusă a Știrilor și în emisiunea pentru minoritățile naționale “Patria” de la Radio Moldova. Participantul la eveniment Victor Kostețki, reprezentant al Comunității ruse și președinte al Asociației Profesorilor de limbă și literatură rusă din Moldova, a publicat un material despre studiu, intitulat « Актуальное исследование », în ziarul « Русское слово ».

Coordonator de proiect: Silvia Barbarov

7. ATELIERE PENTRU DISEMINAREA REZULTATELOR STUDIULUI “PROBLEME DE PREDARE A LIMBILOR ÎN ȘCOLILE ALOLINGVE DIN REPUBLICA MOLDOVA: O ANALIZĂ DE NECESITĂȚI”

Sprijin financiar: Înalțul Comisar pentru minorități naționale al O.S.C.E. (Haga)

Perioada de implementare: 15 septembrie – 15 decembrie 2009

Buget: 3650

Scopul proiectului: a contribui la îmbunătățirea calității predării și învățării limbii de stat și a limbilor materne ale elevilor reprezentanți ai etniilor conlocuitoare din Republica Moldova.

Obiectiv general: animarea diverselor părți interesate în dezvoltarea planurilor de acțiune, la nivel regional, în baza rezultatelor reflectate în raportul de studiu.

Obiective specifice:

Obiectivul 1: Organizarea a 4 ateliere regionale de diseminare a rezultatelor studiului:

- Organizarea a 4 ateliere în localitățile: Taraclia, Comrat, Bălți și Chișinău.
- Implicarea în activitatea atelierelor a unui număr de 202 participanți.

Obiectivul 2: Elaborarea a 4 liste de recomandări prioritare în domeniul optimizării predării limbilor și a pașilor de acțiune pentru realizarea acestora în școlile alolingve.

- Prioritizarea acțiunilor elaborate în fiecare atelier;
- Elaborarea unor liste cu recomandări concrete pentru realizarea pașilor necesari în fiecare regiune pe care o reprezintă;

Obiectivul 3: Distribuirea în școlile alolingve a studiului “Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova: o analiză de necesități”.

- Prezentarea rezultatelor atelierelor în cadrul colectivelor de pedagogi ale școlilor pe care le reprezintă.
- Publicarea unui material despre rezultatele studiului și a unei informații despre desfășurarea activităților în ateliere în paginile revistei *Didactica PRO...*

Activități și rezultate:

Activitatea 1. Organizarea atelierului în Taraclia, 21 octombrie 2009

La activitate au participat 51 de profesori din raionul Taraclia, dintre care profesori de limba română pentru alolingvi – 17 persoane, profesori de limbă bulgară – 12, profesori de limbă și literatură rusă – 22.

Activitatea 2. Organizarea atelierului în Comrat, 30 octombrie 2009

La activitate au participat 46 de profesori din cele 3 raioane ale Autonomiei Găgăuze: 16 profesori de limba română pentru alolingvi, 14 profesori de limbă și literatură rusă, 16 profesori de limbă găgăuză.

Activitatea 3. Organizarea atelierului în Bălți, 3 noiembrie 2009

Au participat 58 de profesori din zona de nord a republicii: 22 de profesori de limba română pentru alolingvi, 3 profesori de ucraineana, 21 profesori de limbă și literatură rusă.

Activitatea 4. Organizarea atelierului în Chișinău, 4 noiembrie 2009

Au participat 47 de profesori din municipiu, dintre care 22 profesori de limbă și literatură română pentru alolingvi, 3 profesori de limbă ucraineană, 21 profesori de limbă și literatură rusă și 1 profesor de limbă bulgară.

Participanților la aceste ateliere le-a fost prezentat mai întâi proiectul și, respectiv, rezultatele studiului care reprezintă rezultatul implementării activităților desfășurate în cadrul acestuia.

Profesorii au lucrat în echipe și au realizat liste de recomandări prioritare, din perspectiva lor, în domeniul optimizării procesului de predare-învățare-evaluare a limbilor. Ei au marcat, de asemenea, și pașii concreți pentru realizarea acestora în cadrul raionului sau regiunii pe care o reprezintă.

Participanții au primit o donație de carte, reprezentând studiul “Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova: o analiză de necesități”. Ei au fost rugați să organizeze în colectivele lor de muncă activități în care să transmită informația obținută în cadrul atelierelor.

Au fost publicate 2 materiale în revista *Didactica PRO...* (în nr.5-6 (57-58) din luna decembrie 2009), unul pentru rubrica *Evenimente CEPD*, care a informat despre proiect și organizarea atelierelor de diseminare în diverse regiuni ale republicii; celălalt, în cadrul rubricii *QUO VADIS?* a prezentat articolul „Calitatea predării limbilor în școlile alolingve: probleme și soluții” despre rezultatele și recomandările oferite de raportul-studiu.

Coordonator de proiect: Silvia Barbarov

9. ELABORAREA CURRICULA PENTRU FORMARE ÎNȚĂLĂ ȘI FORMARE CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE DIN DOMENIUL EDUCAȚIEI TIMPURII ȘI A GHIDURILOR METODOLOGICE AFERENTE

Sprijin financiar: EFA FTI

Buget: 17711 USD

Scopul proiectului: Elaborarea curricula pentru formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și a ghidurilor metodologice aferente

Activități:

- Selectarea consultanților experți;
- Selectarea echipei de elaborare a materialelor;
- Documentare în domeniu la nivel național și internațional;
- Elaborarea reperelor cheie de elaborare a documentelor;
- Ateliere de analiză și expertiză a materialelor elaborate;
- Recenzarea materialelor;
- Atelierele de prezentare a curricula pentru formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și a ghidurilor metodologice aferente.

Coordonator de proiect: Rima Bezedo

IV. SERVICII EDUCAȚIONALE

Centrul Educațional PRO DIDACTICA a oferit programe de formare în baza licenței (Seria A MMII nr. 028438) acordate de Camera de Licențiere a Republicii Moldova în domeniul învățămîntului pentru adulți și al instruirii prin cursuri, pentru formarea continuă și pregătirea metodică suplimentară a profesorilor, precum și în baza acordurilor de colaborare încheiate cu Ministerul Educației al Republicii Moldova. La finele cursurilor s-au înmînat certificate care confirmă absolvirea acestora și care pot fi folosite în procesul de atestare.

Echipa Centrului este formată din colaboratori, experți-consultanți și profesori-formatori din diverse instituții de învățămînt din Republica Moldova, care și-au perfecționat cunoștințele și abilitățile la

numeroase centre de instruire din România, S.U.A., Franța, Canada, Marea Britanie, Belgia, Ungaria, Rusia, Germania, Austria și alte țări.

Centrul dispune de un spațiu de cca 300 m², într-o zonă centrală a orașului, dotat cu:

- sală de conferințe, alias bibliotecă, în care pot fi găsite peste trei mii de titluri de carte didactică și de referință pe domeniile: management general și educațional, pedagogie și didactică generală, didactica disciplinelor umanistice și exacte, psihologie etc.;
- cinci săli mai mici pentru cursuri și activități pe grupuri;
- echipament de ultimă oră pentru activitățile de training: retroproiectoare, multimedia, table tip flipchart, copiator, aparataj video și audio, calculatoare, imprimante etc.

În anul 2009, din amplul pachet de programe de formare continuă s-au selectat modulele ce au corespuns necesităților profesorilor.

Au fost acceptate solicitări din partea unor grupuri din școli (12-16 persoane) sau înscrieri individuale, pînă la completarea unui grup (16 persoane). Cursurile au fost realizate atît în sediul Centrului, cît și în sediul instituției solicitante.

Costul unui program de instruire complexă s-a decis separat, în funcție de condițiile solicitate. Costul a acoperit, în primul rînd, cheltuielile de elaborare și oferire a programelor de instruire, materialele utilizate și o pauză cafea. Cu fiecare grup de cursanți au lucrat 2 formatori experimentați.

Atît conținuturile, cît și durata cursurilor au fost modificate și construite în baza doleanțelor și necesităților participanților.

Informațiile cu privire la alte activități ale Centrului, oferite gratis în proiecte sponsorizate de donatori, au fost plasate pe pagina web a Centrului: www.prodidactica.md.

Pe parcursul anului 2009 echipa de formatori a Centrului Educațional PRO DIDACTICA a răspuns necesităților de perfecționare a cadrelor didactice și manageriale, prestînd o gama variată de servicii, inclusiv:

- Pentru profesorii de la Colegiul Financiar Bancar, mun. Chișinău - *Educație pentru toleranță*
- Pentru managerii instituțiilor preșcolare, mun. Chișinău - *Optimizarea parteneriatului grădiniță-familie*
- Pentru cadrele didactice de la LT „Orizont”, mun. Chișinău - *Evaluarea*
- Pentru profesorii școlari de la LT „Mereni”, rn. Anenii Noi - *Promovarea creativității și inovației în școală*
- Pentru cadrele didactice din diverse instituții din RM - *Cunoașterea de sine și comunicarea interpersonală*
- Pentru cadrele didactice de la LT „A. Pușkin” Anenii Noi - *Evaluarea*
- Pentru profesorii școlari de la ȘM Codreanca, rn. Strășeni - *Evaluarea rezultatelor școlare*
- Pentru managerii instituțiilor preșcolare din mun. Chișinău (s. Buiucani) - *Mecanismul comunicării și abordarea lui prin noi tehnici și metode*
- Pentru managerii instituțiilor preșcolare din mun. Chișinău (s. Centru) - *Mecanismul comunicării și abordarea lui prin noi tehnici și metode*
- Pentru cadrele didactice de la DGÎTS Fălești - *PROGRAM COMPLEX DE FORMARE A CADRELOR DIDACTICE: Formare de competențe prin strategii didactice interactive, educație pentru toleranță, evaluarea pedagogică*
- Pentru cadrele didactice de la ȘP Grigorăuca, rn. Sîngerei - *Планирование и организация учебного процесса*
- Pentru managerii instituțiilor preșcolare din mun. Chișinău - *Formarea atitudinii pozitive la copiii preșcolari pentru un mod sănătos de viață în procesul educației fizice*
- Pentru specialiștii de la ASCHF Peresecina, rn. Orhei - *TOT. Formare de formatori*
- Pentru cadrele didactice de la LT „M. Eminescu” Cimișlia - *Promovarea creativității și inovației în școală*
- Pentru cadrele didactice de la DGÎTS Florești - *Cunoașterea de sine și comunicarea interpersonală*
- Pentru cadrele didactice de la DGÎTS Soroca - *Didactica claselor primare*
- Pentru cadrele didactice de la DGÎTS Soroca - *Didactica limbii și literaturii române*
- Pentru cadrele didactice de la diverse instituții din RM - *Abordarea didactică a textului*
- Pentru reprezentanți a diverse ONG-uri de tineret, sprijinite de ADRA Moldova, *Elaborarea de proiecte*

Echipa de formatori implicați s-a constituit din : Cristina Beldiga, Rima Bezede, Tatiana Cartaleanu, Olga Cosovan, Tamara Cerbușcă, Angela Cutasevici, Viorica Cojocar, Galina Filip, Viorica Goraș-Postică, Loretta Handrabura, Maria Lungu, Serghei Lîsenko, Mariana Marin, Iurie Melinte, Tatiana Moca, Lilia Nahaba, Svetlana Nastas, Ala Nosatii, Lia Sclifos, Gheorghe Șalaru, Ludmila Șchiopu, Svetlana Șișcanu, Angela Tomiță, Tatiana Turchină

Total cursanți certificați: 344

Coordonator program: Lilia Nahaba

V. REVISTA DIDACTICA PRO...

Echipa redacțională: Marina VATAMANU-CIOCANU, redactor-șef; Maria BALAN, culegere și corectare; Nicolae SUSANU, design grafic, tehnoredactare.

Pe parcursul anului 2008 au apărut 6 numere ale revistei de teorie și practică educațională DIDACTICA PRO....

Nr.1 Pentru o școală a creativității și inovației

- Creativitatea și inovația provocări dar și imperative
- APSCF Programul de formare 2008 – 2009
- Parteneriatul școală – comunitate în promovarea talentelor
- Castelul – o tehnică de dezvoltare a gândirii critice

Nr. 2 - 3 Educație intelectuală

- Cum să devii intelectual sadea
- Educație intelectuală și subiectivarea cunoașterii
- Educația de gen – o șansă pentru schimbare
- Pagina de jurnal

Nr. 4 Din nou despre noile educații

- Noile educații ca stare a conștiinței
- Educație pentru ascultare de bună voie
- Educație nutrițională prin probleme de calcul

Nr. 5 – 6 Școala părinților

- Alături de copilul său
- Educație prin standarde
- Calitatea predării limbilor în școlile alolingve
- Educație de gen în familie

VI. BIBLIOTECA PRO DIDACTICA

Apariții editoriale 2009

- ***Integrare europeană pentru tine.*** Ghid metodologic pentru profesori. Colectiv de autori. Coordonator: Viorica GORAȘ – POSTICĂ, tiraj 1000 exemplare

Modulul I. Europa și evoluția ideii de unificare europeană

Modulul II. Instituții europene

Modulul III. Domenii de interes comun în Uniunea Europeană

Modulul IV. Uniunea Europeană între extindere și rezolvarea problemelor actuale. Personalități europene.

- ***Integrare europeană pentru tine.*** Curs opțional pentru liceu. Coordonator: Viorica GORAȘ – POSTICĂ, tiraj 3000 exemplare

Modulul I. Europa și evoluția ideii de unificare europeană

Modulul II. Instituții europene

Modulul III. Domenii de interes comun în Uniunea Europeană

Modulul IV. Uniunea Europeană între extindere și rezolvarea problemelor actuale. Personalități europene.

- ***Problemele de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova: o analiză de necesități.*** Colectiv de autori. Coordonator: Silvia Barbarov, tiraj 500 exemplare

I. Sumar executiv

II. Argumente

III. Metodologia cercetării

IV. Rezultate cantitative și calitative ale studiului

V. Concluzii și recomandări

VI. Considerații finale. Limitări ale studiului.

- ***Parteneriatul școală- familie în viziunea managerilor școlari.***

Raport asupra rezultatelor sondajului național, realizat printre directori de școli din Republica Moldova. Colectiv de autori. Coordonator: Viorica GORAȘ – POSTICĂ, tiraj 200 exemplare.

- **Parteneriatul școală- familie. Inițiative locale.** Concepție și realizare: Rima Bezede, Viorica Goraș – Poastică. tiraj 200 exemplare

- I. Activitate comunitară de cercetare
  - II. Parteneriatul *școală- familie*. Repere teoretice
  - III. Descrierea activităților din proiect
  - IV. Recomandări pentru optimizarea Parteneriatul *școală- familie*
- Agenda activităților clubului părinților *Invitație la educație*

